

fat fra de Paagjældendes Side, men det kan og tør jeg paa ingen Maade antage. Jeg er derhos fuldkomment overbevist om, at en Henvisning til Domstolene vil være en gyldig Henvisning, som virkelig, saafremt der er nogen sand Ret, vil føre til dennes Anerkjendelse. Men dersom dette skal være sikkert, tør jeg ikke med samme ærede Taler ansee det for overflødig, at der i Loven tilføies en udtrykkelig Reservation, thi, uden en saadan, turde det blive Tilfældet, at Domstolene vilde ansee Sagen for afgjort ved den udfomne nye Lov. Nu har imidlertid en anden æret Rigsdagsmand, nemlig Rigsdagsmanden for Præsts Amts 2det District (Schack), meent, at noget Sligt vilde være grundlovsstridigt, og dette maa jeg med et Par Ord modsigte. Med den ærede Rigsdagsmand har jeg ikke at forhandle det Spørgsmaal, hvorvidt Domstolene kunde indlade sig paa at tage en saadan Sag under Paakjendelse, naar Loven ei indeholdt den ommeldte Reservation, idet jeg netop udtalte mig for, at en sliig Reservation skulde tages. Men just det at tage Reservationen skulde være grundlovsstridigt, mener man. Nei, ingenlunde. Det maa nemlig bemærkes, at, naar Loven indeholder den oftnævnte Clausul, saa er denne Clausul en umiddelbar Bestanddeel af Loven selv; og, ligesom hele Loven har Gyldighed i Kraft af den lovgivende Myndighed, saaledes fremgaaer hiiin Deel af Loven fra den samme Kilde og har den samme Rod. Det kan derfor ingenlunde paastaaes, at man herved forrykker Forholdet mellem den lovgivende Magt og Domstolene; thi hvad der skeer, skeer jo netop i Henhold til Loven, og, om ogsaa Loven ikke umiddelbart afgjør Sagen, saa afgjøres den dog i Kraft af Loven. Jeg maa, skjøndt det i en vis Maade ligger noget fjernt, tillade mig at bringe i Erindring, hvad jeg for ikke lang Tid siden yttrede under en anden Sag, og som ved den paafølgende Afstemning vandt Thingets Bifald, nemlig, at Bestemmelsen i Grundlovens § 74 om, at den dømmende Myndigheds Udøvelse skal ordnes ved Lov, skeer Fyldest derved, at en vis Ordning af denne Myndighed ved Lov overlades til Regjeringen, og paa samme Maade kunde ogsaa her en vis Myndighed indrømmes Domstolene ved Lov. At

dette kan bestaae med Grundloven, bliver saa meget mere klart, naar man seer hen til, hvorledes Tingene stiller sig i det Tilfælde, at Sagen anlagdes ved og paakjendtes af Domstolene, inden Loven udkom; her var der end ingen Skygge af Tvivl om det Grundlovsmaasige i en saadan Fremgangsmaade. Men hvad er det nu, der skeer, naar Loven udkommer med en saadan Reservation, som her er Tale om? I det Væsentlige slet ikke Andet, end hvad der i det første Tilfælde vilde skee, kun at man ikke oppebier Dommen inden Loven udkommer. Men i det ene Tilfælde affiges først Dommen, og derefter udgives Loven, mens man i det andet Tilfælde ikke vil udsætte Loven, men strax giver den med Forbehold af den Afgjørelse ved Dom, som ogsaa allerede i Forveien kunde paa samme Maade have fundet Sted. Dette er i fuldkommen Harmonie med Grundloven. Dog havde den ærede Taler endnu en Tvivl tilbage; nemlig den, at man ved den omspurgte Fremgangsmaade i Virkeligheden vilde indrømme Domstolene en Udøvelse af Statens Beskatningsret; men saaledes bør Sagen ikke opfattes. Der er kun Spørgsmaal om til Domstolene at henvise Afgjørelsen af Erstatningsspørgsmaalet i Henhold til en Lov, som indeholdt den tidnævnte Clausul; men dette er noget ganske Andet end at overlade til Domstolene Statens Beskatningsret eller nogen Deel af samme. Selv om det var givet, at Erstatningen skulde udredes af Statskassen, vilde jeg ansee en saadan Dyfattetelse aldeles uberettiget; men jeg skal for Diebliffet ikke nærmere gaae ind paa, om Erstatningen skal søges hos Staten eller hos Kommunen. Vist er det i alt Fald, at eet af Stederne maatte den søges, og deraf følger ogsaa, at det er Overdrivelse, naar man vilde sige, at Bedkommende derved ligesom ledes ind paa en tvivlsom Vej, der ikke førte til noget sikkert Maal, fordi de ikke kunde vide, imod hvem de vilde have at rette Spørgsmaalet. Saa sandt der er et virkeligt Erstatningskrav, maa der ogsaa være en tilsvarende Forpligtelse til at udrede Erstatningen, og denne Pligt maa hvile et Sted; men den kan ikke hvile, uden hos en af de moralske Personer, jeg nu har nævnt.